

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ
“ОТЦЕ ПАИСИЙ”

обл. Велико Търново; общ. Елена; с. Майско; ул. "Първа" № 30 А
сл. тел / факс: 0879252762; e-mail: ou_maysko@abv.bg

Утвърждавам:

Директор:

/ М. Никифорова /

Механизъм за противодействие на
Тормоза и насилията
в ОБУ “Отец паисий”, с. Майско
за учебната 2022/2023 година

Механизмът е приет на заседание на Педагогически съвет с протокол
№ 88 / 08.09.2022 г. и утвърдена със Заповед № 681 / 13.09.2022 г.

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ

“ОТЕЦ ПАИСИЙ”

обл. Велико Търново; общ. Елена; с. Майско; ул. “Тръва”, № 30 А
сл. тел. 0879252762; е-mail: ou_mayско@abv.bg

Удържител:
Директор – Мария Никифорова

УЧИЛИЩЕН МЕХАНИЗЪМ

за противодействие на тормоза
в ОбУ “Отец Паисий”, с. Майско

Протокол № 82/02.05. и 81/03.05.2011.

1. ДЕФИНИЦИИ

Училището като институция, отразява обществените условия – зараждането на аресията често е заложена във него (разпадане на семейства, различни възпитателни стилове, различен интелект или материално благосъстояние). В този случай училището се превръща в арена на отиграване на социални конфликти и проблеми.

От друга страна “училището” е определяща и опеняваща институция, създаваща неравност (деление, неравност, определяща за “успеха” или “провала” на отделния ученик). По този начин самата институция, неизбежно създава условия, които могат да предизвикат аресивно поведение.

Това ни изправя пред въпроса – какво може училището да направи в посока превенция и редуциране на аресивното поведение; какво могат да направят учителите и дали те от своя страна са подготвени да се изправят пред този проблем (дали имат образование, квалификация, инструментариум).

От решаващо значение е взаимодействието между училищните общности – училище (педагогически и непедагогически персонал), ученици и родители, училище и обществен съвет и техните начини на свързване един с друг, които могат да вапират – от партниране през конфликти до противопоставяне.

Едно добро партниране редуцира и може да бъде превантивно спрямо тези прояви, защото създава обща рамка, общи правила, еднородни на възрастни и ученици, сигурност, стабилност. А едно лошо партниране само по себе си е достатъчно условие за засилване на проявите на аресия, вътрешно конкурдиране, създаване на конфликти, възможности за манипулация от страна на учениците и т.н.

Аресивните прояви и насилието сред участващите са тясно свързани с условията, които порождаат конфликти в социалната среда. В българската училище в последните години се наблюдава тенденция към засилване на аресивните прояви.

Измерение на тормоза в училище – как да го разпознаем и какво можем да направим. Темата за тормоза в училище е обект на законодателството, училището и семейството. Насилието в училище остава дълготрайни последици върху психическото здраве и поведението както на децата, които тръпят насилие, така и на онези, които го извършват. Разработването на училищна политика по проблемите на тормоза е процес, чието реализиране може да се тръси в посока на:

- повишаване чувствителността към проявите на насилие и тормоз;
- обучение на учителите за причините и ефектите от насилието и тормоза и начини на противодействие;

- засилване на присъствието на възрастни (педогогически и педологически персонал, родители) на местата, където най-често се извършва тормоз;
- стимулиране на учениците да търсят помощ, когато са тормозеви или свидетели на тормоз;
- изработване на план за противодействие на училищния тормоз

Тормозът винаги е групово явление. В него участват детето, което тормози, жертвата и пасивно), неутрални наблюдатели (като викаят всичко и участват с мъчанието си) и помагач на жертвата.

Какво е тормоз – тормоз в училище означава, когато едно дете или група деца, от позицията на силата, нарочно се отнасят лошо с друго дете, което е по-слабо и не може да се защити. Тормозът винаги се случва многократно, с намерението другият да бъде наранен, от някого по-

Видове тормоз:

- **Физически тормоз:** бъркане, удране, наплюване, сръване, затваряне в някое помещение;

- **Вербален тормоз:** подмътания, обиди, подигравки, унижение, заплахи;

- **Психически тормоз:** изнудване, повреждане на имуществото, кражба и унищожаване на лични вещи, заплахителни погледи и знаци, неприятелско следене;

- **Социален тормоз:** изолация, игнориране, изключване от игри и други общи дейности, огуляване и разпространяване на зловни слухове;

- **Кибертормоз:** тормоз чрез електронни средства като мобилни телефони и компютри: разпространяване на обидни, заплахителни и подигравателни текстови съобщения, разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават – снимки, видеозаписи, кражба на самоличност, разпространение на слухове;

- **Секуларен тормоз:** измислянето на секуларизирани прикази или имена, коментари за външността, подигравки със секуларно знание, неподходящо доковане, бележки и надписи със секуларно съдържание до по-екстремни форми на нападане и насилие.

Участници в тормоза:

- **Мъчители (аспект)** – лицето, което извършва тормоза. Обикновено той е силен, има нужда/желание да доминира. Често мъчителят е враждебен и агресивен и към възрастни. Не показва умения за съчувствие и емпатия към другите. Често е от популярните ученици, с високо самочувствие и широк кръг от приятели;

- **Помощник на мъчителя** – помагач с цел да получи одобрението на мъчителя, присъединява се към тормоза, когато вече е започнал;

- **Подкрепител мъчителя** – винаги присъства, дори да не се намесва активно, присмива се на жертвата, окуражава мъчителя, приканва другите да се забавляват;

- **Защитник на жертвата** – опитва се да каже на другите да спрат вика за помощ, защитава или насърчава жертвата;

- **Страничен наблюдател** – стои настрана, пресрива се, че не забелязва, не взема страна и не прави нищо;

- **Жертвата** – обект на тормоза. Типично са предпазливи, чувствителни, тихи, срамежливи, изхвърлени или неприети в социалната група. Много често нямат дори един добър приятел в класа. Физически са по-слаби (ако е момче). Ученикът може да има специфични характеристики, които го карат да изпъкне. Той може да има специални образователни потребности, да бъде малцинствена общност или да не отговаря на половите стереотипи и др.

Често груповият характер на тормоза има своите функции. Отговорността се разминава, всеки очаква някой друг да реагира. Колкото повече са наблюдателите, толкова по-малка е вероятността някой да реагира. Наблюдателите често се опасават за собствената си сигурност или са толкова обркани от ситуацията на тормоз, че не знаят как да реагират.

Физически и поведенчески показатели за разпознаване на физическо насилие:

- различни по вид и път натъртвания, включително синини, постоканни или червени петна, включително от пръсти, насинени очи, следи от ухапване;
- неправилнодоби или обркани обяснения за травмите, включително едностранни отговори;

- безпокойство и крайности в поведението – от агресивност до пасивност
- лоша представа за себе си – депата смята, че са заслужили насилието;
- прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било;
- влошаване на здравословното състояние, което включва прилошаваня, главоболие, отпадналост;
- влошаване на успеха от обучението и чести отсъствия от училище;
- влошаване на определени часове, например физическо възпитание и спорт;
- Физически и поведенчески показатели на психическото насилие:
- детето може да стане затворено и изолирано, да не желае да контактува с връстниците си;
- агресивно поведение и/или поведение, насочено към привличане на вниманието, упорито непослушание, самонараняване;
- внезапни избухвания, които са необичайни за възрастта или за нивото на развитие на детето;
- багане и криене, включително зачестили багства от училище;
- загуба на доверие, неучастие в общите занимания в училище, ниска самооценка;
- употреба на алкохол, меликаменти, самозанемаряване (постоянно обличане на дни същи дрехи или отказ да сменя косата си);
- психосоматични симптоми – стрес, депресия, трепора и др.;
- разпознаването на сексуалното насилие включва както изборната по-горе симптоматика, така и различни прояви на сексуализирано поведение (имитация на сексуален акт, разголяване на език, свързан със сексуални действия и т.н., които са нехарактерни за съответната възрастова група деца).

II. ОСНОВНА ЦЕЛ

Основна цел на механизма е превенция на агресивното поведение на ученици, родители, учители и служители и изключване на всякакви форми на насилие и тормоз.

III. ПРИНЦИПИ

1. Прилагане на цялостен училнищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училнища среда.
2. Зачитане на най-добрия интерес на ученика.
3. Активно включване и участие на цялата училнища общност – педагогически и педагогически персонал, ученици и родители във всички етапи на планиране и реализиране на програмата.
4. Неликвидирани насилие.
5. Отхвърляне на всички форми на насилие, като форма на поведение и обичуване.

IV. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

1. Създаване на чувство за принадлежност към училнищата общност, дългопеченна социализация и мотивация за развитие на учениците.
2. Утвърждаване на позитивно поведение и взаимно уважение.
3. Планиране на конкретни дейности за работа с ученици, учители, служители и родителика общност.
4. Ефективно сътрудничество между класните ръководители, училнищата комисия за борба с противоборствените прояви на малолетни и непълнолетни /УКБПМН/.
5. Работа в партньорство със социални институции и детска психологическа стаа /ДПС/, ангажирани с проблемите на депата.
6. Създаване на условия за превенция на формите на насилие.

V. ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВАРЯВАНЕ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ

1. На ниво клас/класна стая:

- Създаване на правила на отношения в класа и договаряне на процедура, в случай на нарушаване на правилата на ниво клас;
- Организиране тематични дискусии, решаване на казуси и споделяне на опит в часа на класа;
- Извеждане на теми от учебното съдържание, свързани с правата на децата, пенностите, социалните роли;

2. На ниво училище:

- Създаване на координационен съвет за справяне с насилието и тормоза;
- Оценка и анализ на параметрите на проблема в училището;
- Изготвяне на план за съответната учебна година за противодействие на училищния тормоз (със срок една учебна година) и съвременното му ревизиране и актуализиране;
- Формулиране на общоучилищни ценности и правила на поведение;
- Запознаване на педагогическия и непедагогическия персонал, на учениците и родителите с формите на насилие и с механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училището;
- Подобряване на системата за дежурство;
- Организиране на система за докладване на случаи на тормоз;
- Повишаване квалификацията на учителите за работа с програми, специализирани тренинги за справяне с критични ситуации;
- Осигуряване на реални партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти;

3. На ниво родителска общност:

- Насочване към основни здравни и социални услуги за децата и семействата.
- Привличане на родителите като партньори в дейностите по превенция: специалисти от областта на помагачите професии или други професии, с чиято помощ могат да се реализират общи инициативи;
- Привличане на родителите в ролята им на посредници и/или осигуряващи ресурси за изпълнение на училищните дейности;

VI. МЕРКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИИ ЗА ПРЕДОТВАРЯВАНЕ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ

1. На ниво клас/класика:

• ПЪРВО НИВО:

- предприемане на действия от класен ръководител и/или учител – педагогическа работа – индивидуално, за група ученици или за целия клас;

• ВТОРО НИВО:

- при наличие на повторяеми фактори по преценка на класния ръководител и/или учител се информира координационния съвет.
- вписване в дневника за случая на тормоз и предприемане на съответните мерки;

➤ предприемане на действия съвместно от класен ръководител, психолог, представител на координационния съвет, директор и родители.

2. На ниво училище:

- Водене на училищен дневник и процедури за управление на информацията;
- Пропеудра за откриване и работа по случаи;
- Насочване на случаи към външни служби.

3. На ниво родители:

- Уведомяване на родителите за всички случаи, при които тяхното дете е било участник в ситуация на тормоз и за предприеманите от училището действия за разрешаването на ситуацията;
- Информиране за последствията, договаряне на варианти, акцентиране върху различни гледни точки по проблема;
- При необходимост насочване на родителите за консултация с психолога или други специалисти.

VII. РЕСУРСНА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ:

1. Училищното ръководство е необходимо да осигурява:

- обучение за служителите си всяка година;
- изградени механизми за взаимодействие с различни институции;
- обучени специалисти за интервенция в ситуации на тормоз в училището, а при възникване на по-тежки ситуации да се обърне към външни за училището специалисти, които са обучени за интервенция в ситуации на тормоз;
- информация, материали по темата за насието и тормоза в училище, информация за наличните ресурси в общността и други.

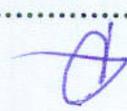
2. Министерството на образованието и науката е необходимо да осигурява:

- проучване на необходимостта от повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справяне с училищния тормоз;
- обучения чрез включване на тематични области, свързани с насието и тормоза, в Националната програма за квалификация, посредством оперативни програми и други.

ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ "ОТТЕЛЪТЪНСКИ"

обл. Велико Търново; общ. Елена; с. Майско; ул. "Първа", № 30 А
ср. тел. 0879252762; e-mail: ou_maysko@abv.bg

УТВЪРДИЛ:
Директор – Мария Никифорова

ПЛАН

за противодействие на училщния тормоз
за учебната 2022/2023 година
по изпълнение на механизъм за противодействие на училщния
тормоз между децата и учениците в училище

Планът е приет на заседание на Педагогическия съвет – протокол № 82/02.09.2022 г., и
е утвърдена със заповед на директора № 081/13.09.2022 г.

- Съвместно с ръководството на училището създава организация за изследване и оценка на тормоза в училище посредством предоставяния инструментариум в Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище (Приложение – въпросник, разработен от проф. Пламен Катчев /2003/ и др.). Резултатите се анализират и обсъждат с всички заинтересовани страни – педагогически и непедагогически персонал, родители, ученици.
- Въз основа на анализа и като се отчита мнението на заинтересованите страни – родители, ученици, педагогически и непедагогически персонал, Училищният координационен съвет разработва План за противодействие на училищния тормоз и механизъм за управление на конфликти през уч. 2020/2021 г. В плана се включват дейности на ниво клас, училище, общност. Работата по плана се ръководи и координира от председателя на Училищния координационен съвет.
- Установените случаи на тормоз се регистрират и описват във въведения Регистър, с оглед проследяване развитието на случая във времето и планирането на подходяща интервенция. Регистърът съдържа рквизити, както следва: номер по ред, дата, кратко описание на ситуацията на тормоз, кога се е случила, участници, предприети до момента мерки. Вписването на случаите на тормоз в регистъра се осъществява от лицето, което е станало неин свидетел. Като място за съхранение на Регистъра определям кабинета на психолога.
- За всеки установен случай на тормоз задължително се уведомява директорът на училището и председателят на Училищния координационен съвет, които организират необходимите последващи действия и евентуалното уведомяване на други служби по компетентност.

1.2. Класни ръководители:

- В часа на класа провеждат занятия, свързани с темата насилие и тормоз в училище;
- С помощта на учениците разработват и приемат правила на отношенията на класа и договаряне на процедура, в случай на нарушаване на правилата на ниво клас;
- Реагират при всеки опит или инцидент на насилие и тормоз над ученик в клас, съгласно утвърдените процедури и приетите правила;
- Участват в работата на екипа, формиран по конкретен случай на ученик от класа им;
- Информират учениците за Националната телефонна линия за деца 116 111, която предоставя консултиране, информирание и помощ;
- Информират родителите за дейностите, приетите правила и процедурите по механизма и съдействат за включването им в дейностите като заинтересована страна.

1.3. Учители, които не са класни ръководители:

- Включват темата за насилието в учебни единици, при които това е възможно;
- Поощряват и развиват съвместното учене и поведение на сътрудничество и взаимопомощ;
- Познават и използват установената система за информирание и съобщаване за случаи на тормоз над ученици;

1.4. Дежурни учители

- Познават правилата и процедурите на дадения клас прилагат ги и
- Реагират при всеки опит или инцидент на насилие и тормоз над ученик в клас, съгласно утвърдените процедури и присъщите права.

1.5. Помощен персонал

- Сназват стриктно утвърдения от директора график за дежурство, следващи рисковите зони, в които е възможна появата на насилие и тормоз;
- Реагират според утвърдените процедури в ситуации на насилие по време на дежурството им;
- Оказват съдействие на колеги при установени от тях нарушения на ученици и в зависимост от нивото на тормоз, докладват на УКС, или отразяват инцидента в дневника.

2. Процедури за интервенция при училнически тормоз между учениците.

- Податат грижи за предотвратяване на насилнически и действия в училищните помещения, за които отговарят и училищният директор.
- Познават правилата и процедурите за справяне с училнически тормоз и реагират според тях при ситуации на тормоз;
- Не допускат прояви на насилие и съобщават за тях на класен ръководител, заместник-директор по учебната дейност, педagogически съветник, директор.

2.1. Прекратяване на ситуацията на тормоз:

По-голямата част от ситуацията на тормоз могат да бъдат овладени от учителите/служителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. Важно е да се разграничат случаите, които не се касаят за насилие, а само за игра или приватно премерване на силите между учениците. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на учениците, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват.

Ако се касае просто за приятелска игра учителът може да си намеси, за да предотврати депата да внимават да не се наранят.

Ако обаче наблюдаваното поведение може да бъде определено като тормоз е необходимо да се предприемат следните действия.

2.1. Прекратяване на ситуацията на тормоз:

Задължение на всеки учител/служител е да се намеси, за да прекрати ситуацията на тормоз, на която е станал свидетел.

2.2. Реакции спрямо ученика, упражнил тормоз.

- В случай на физически тормоз учениците трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно и да се уведоми класния ръководител;
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това става на по-късен етап;
- Важно е учителът ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител.

- Учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, показва ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че хората правят грешки, които следва да бъдат поправени, без да се налагат наказания;
- Ключов момент във възстановяването на шетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си. С това негово решение трябва да се съгласи и потърпевшият от тормоза ученик;
- Класният ръководител изслушва ученика, упражнил тормоза в отсъствието на потърпевшия ученик и уведомява родител;
- След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на учениците и дава обратна връзка;
- Класният ръководител може да потърси съдействие и от другите учители, от преподавателя на УКС, които също могат да подпомогнат работата на учителя като наблюдават ученика във взаимоотношенията му с другите ученици и дават насоки за действията и мерките, които класният ръководител да предприема при необходимост.

При повтаряне на едни и същи нарушения на правилата или се касае за насилие от страна на група към индивид, или нееднократен тормоз на едни и същи ученик се прилага подходът за възстановяване на шетата, действа от класен ръководител, съвместно с педагогическия съветник и задължителното участие на родител, като ситуацията се етикета в дневника със следни:

- Учителят или служителът установил този тормоз прекратява ситуацията и уведомява класния ръководител или педагогическия съветник;
- Класният ръководител или педагогическият съветник предприема интервенция за успокояване на всички участници в ситуацията;
- При ситуации с по-сериозни последици класният ръководител, съвместно с педагогическия съветник или помощник-директора по учебната дейност, който е преподавател на УКС, уведомява отдела "Закрила на детето", гр. Сандански и органите на полицията;
- При случаи на сексуален тормоз уведомяването на гореподобрените служби е задължително и незабавно;
- Класният ръководител уведомява родителите за случилото се, както и за предприетите от училището действия за разрешаване на ситуацията;
- Разговорът се провежда в партньорски взаимоотношения, като се предпоставя отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки;
- Родителите трябва да бъдат запознати, че критиките, обидите и неглижирането на другия ученик или група ученици от тяхна страна само ще задълбочат конфликта;
- Организират се консултации от педагогическия съветник с участниците в ситуацията на тормоз и техните родители;
- След извършване на оценка и анализ на ситуацията от УКС се предприема индивидуална работа с ученик в риск, като се разписва индивидуална програма.

При много сериозно ниво на тормоз – злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, както на ученика-жертва, така и на ученика-извършител незабавно се уведомява Дирекция „Социално подпомагане“, Отдел „Закрила на детето“ и органите на полицията.

- Учителят или служителят, станал свидетел на подобен тормоз, ако не може да се справи сам е длъжен да потърси помощ от учители, лежурния екип или други лица, намиращи се в района на инцидента;
- След прекратяване на физическия контакт между лицата, свидетелят на тормоза уведомява директора на училището и регистрира ситуацията на насилни в дневника със случая;
- Директорът свиква УС за справяне с тормоза и уведомява отдели „Закрила на детето“, гр. Елена, органите на полицията, МКБШМН и РУО, гр. Елена;
- УС за справяне с тормоза обсъжда ситуацията на свое редовно заседание и съставя протокол за тормоз, уведомява класния ръководител и родителите на учениците като ги насочва към МКБШМН и полицията.

2.3. Реакции спрямо ученика, който е обект на тормоз.

Работата с ученици, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- Класният ръководител говори с ученика, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно), за да разбере какво точно се е случило;
- Необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се споменат кои ще бъдат уведомени за случилото се с цел изпращане на доверие и сигурност за споделяне;
- Класният ръководител наблюдава ученика в следващите дни, за да се увери как се чувства и при необходимост отново разговаря с него;
- При установяване на висока степен на тревожност класният ръководител търси помощ от педогогическия съветник и предлага на ученика да поговори с него.

2.4. Реакции спрямо наблюдателите

Работата с учениците наблюдаващи трябва да е насочена не само на ниво преенция, но и след ситуация на тормоз.

- Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита на учениците. От останалите очаква да направят същото, ако пенносите на училището.
- Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо учениците, станали обект на тормоз;
- Класният ръководител убеждава да се отговори на насилнието с думи, търсене на помощ и съобщаване за случая;

2.5. Насочване към други служби.

В случаите, при които поведението на ученика се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилни е необходимо педогогическият съветник да насочи ученика и неговите родители към консултативна и психологическа работа като даде пръгна и конкретна информация за възможните услуги и програми, налични в общността.

Като първа стъпка се уведомява директора на училището, който е задължен да уведоми съответния отдел „Закрила на детето“ по местоживеење и отдел „Закрила на детето“, на чиято територия е училището, МКБШМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарният екип по силата на координационния механизъм.

В тази връзка е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на социалните работници от отделите „Закрила на детето“ към Дирекциите „Социално подпомагане“. Социалният работник е професионалистът, който може да проучи ситуацията, в която се намира детето, условията, при които живее, родителския капацитет и при необходимост да предприеме мерки, които да подпомогнат детето и семейството като цяло.

2.6. Отговорни лица при различните нива на установен училищен тормоз между учениците.

Ниво на тормоз	Отговорни лица
ПЪРВО НИВО – НИСКО НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА	Класен ръководител, учител,
ВТОРО НИВО – ПОВТАРЯНЕ НА ЕДНИ И СЪЩИ НАРУШЕНИЯ НА ПРАВИЛАТА ИЛИ С ПО-СЕРИОЗНИ ПОСЛЕДИИ	Класен ръководител, председател на УКС, психолог
ТРЕТО НИВО – ЗЛОУПОТРЕБА СЪС СИЛА, КАКТО И ПРИ ЕКСТРЕМНИ СИТУАЦИИ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВА ОПАСНОСТ ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО ИЛИ ТЕЛЕСНИ ИНТЕРЕСИ, ЗА КОИТО И ДА Е ОТ УЧАСТНИЦИТЕ В СИТУАЦИЯТА	Класен ръководител, психолог, УКС, Директор

3. Училищна система за регистриране на ситуации на тормоз и подаване на сигнал към външни служби.

3.1. Процедура за информиране и съобщаване на случаи.

- Дете, жертва на тормоз – уведомява класния ръководител устно, родителят попълва Протокол за съобщаване за насилне (Приложение № 1), в който описва ситуацията.
- Дете, упражнило тормоз - уведомява класния ръководител устно, родителят попълва Протокол за съобщаване за насилне (Приложение № 1), в който описва ситуацията, изтъква указанието на УКС за предотвратяване на тормоза.
- Децата, които помагат и подкрепят тормоза – уведомяват класния ръководител устно, родителят попълва Протокол за съобщаване за насилне (Приложение № 1), в който описва ситуацията.
- Дете-наблюдател – уведомява класния ръководител устно, родителят попълва Протокол за съобщаване за насилне (Приложение № 1), в който описва ситуацията.
- Всеки класен ръководител може да договори с учениците си от класа и други форми и начини за съобщаване на случаи на тормоз в класа.
- Всеки учител и служител, наблюдавал ситуация на тормоз от първо ниво – ниско нарушаване на правилата между деца, е длъжен да информира класния ръководител устно, а при по-високите нива на тормоз да опише ситуацията в дневника за регистриране на случаи.

3.2. Процедура за регистриране, докладване и предотвратяване на случаи на насилне и тормоз сред учениците.

- В ОВУ „Отец Пасий“, с. Майско е въведен училищен дневник със случаи и управление на информацията за документирани на ситуацията, съответстващи на нива две и три според приетата класификация (Таблица 1). Дневникът със случая се съхранява само при педогогическия съветник и съдържа следната информация: дата; какво се е случило – кратко описание на ситуацията, кога се е случило, кои са участниците; кой служител е регистрирал ситуацията – име и подпис; какво е предприето като действие (интервенция); кои отговорни участници са информирани (институции, органи, родители); как е приключила ситуацията или на какъв етап е и какво предстои.
- На базата на вписаната информация в дневника координационният съвет извършва оценка на риска, анализ на ситуацията и създава процедура за откриване и индивидуална работа по случай с ученик (второ ниво) или интензивна работа с всички участници, разработване на план за действие и процедура в съответствие със закона (трето ниво), като ги документира писмено;
- При случаи на инцидент, който поставя в риск или уврежда живота и/или здравето на ученик учител или служител действат в следната последователност:
 - извеждат пострадалото дете от опасната зона и оказват долекарска помощ;
 - при непосредствена опасност за живота на пострадалото дете се обаждат на телефон 112;
 - уведомяват веднага училищното ръководство и УКС, които уведомяват класния ръководител, който от своя страна уведомява родителите/настойниците на детето;
 - описват ситуацията писмено в дневника със случаи..
- При установяване, че ученик е жертва на насилие или е в риск от такава:
 - Всеки служител на ОВУ „Отец Пасий“, с. Майско, на което стане известно, че дете в риск се нуждае от закрила, следва незабавно да уведоми класния ръководител, който от своя страна уведомява училищното ръководство и родителите/настойниците на детето;
 - Учителът описва ситуацията писмено в дневника със случаи;
 - След проверка на случая директорът свиква УКС, който подава сигнал до Отдел „Закрила на детето“;
 - УКС изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности на екип от психолог, класен ръководител и родители;
- При установяване, че ученик е упражнил тормоз:
 - Учителът описва ситуацията писмено в дневник със случаи;
 - Родителят на ученика, упражнил тормоз, описва ситуацията в Протокол за съобщаване за насилие (Приложение № 1);
 - За изясняване на случая от други деца-наблюдатели родителите им описват ситуацията в Протокол за съобщаване за насилие (Приложение № 1)
 - Класният ръководител уведомява писмено и свиква среща с родителите;
 - Свиква се УКС;
 - УКС уведомява МКРШПМН, Полицията и Отдел „Закрила на детето“;

➤ УКС изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности, хармонизирани с указанията и предприетите действия от намесилите се външни организации, с цел намаляване на адресията у детето.

3.3. Мерки при кризисни ситуации

- Училищният координационен съвет заседава най-малко един-два пъти в учебен срок и обсъжда изпълнението на плана, както и резултати от дейността си;
- При наличие на писмен или усетен сигнал, УКС се събира в рамките на 24 часа;
- В случай на подозрение за ситуация на тормоз, всеки служител на ОБУ „Отцеп Пасий“, с. Майско, търси помощ и консултация с експерт от Националната телефонна линия за деца на телефон 116 111;
- При възникване на кризисната ситуация веднага се уведомява директора на училището. В рамките на един час се подава сигнал от името на училището или координационния съвет, като се описва цялата събранна информация по случая в РЛО и дирекция „Социално подпомагане“, отдели „Закрила на детето“ по местоживее на ученика и полицията;
- При възникване на кризисна ситуация или получен сигнал за ученик, жертва или в риск от насилие, комисията съставя индивидуален план за кризисна интервенция.

4. Дейности по превенция и интервенция.

4.1. На ниво клас:

- Провеждане на анкетино проучване с учениците чрез въпросниците за тормоз в училище за ученици (приложени към Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище).
- Срок за провеждане на анкетирането: месец октомври 2022 г.
- Срок за обобщаване на резултатите по паралелки и предаването им на УКС: месецноември 2022 г.
- ОТ.: УКС – за преоставяне на въпросниците и класните ръководители – за провеждане на анкетирането и обобщаване на резултатите на ниво паралелка
- Запознаване на учениците със същността на тормоза, проявите и участниците в процеса.
- Срок: месец октомври при провеждането на анкетата 2022 г.
- ОТ.: Класните ръководители

- Обсъждане на основни ценности, изработване на общи правила на поведение правила и процедура, в случай на нарушаване на правилата, от всяка паралелка (правилата се пишат и се поставят на видно място в класната стая).
- Срок: месец октомври 2022 г.
- ОТ.: Класните ръководители и председателите на ученическия съвет

- Дискусия на тема „Какво изпитваме, когато сме гневни и как се справяме с това?“,
- Срок: месец октомври 2022 г.
- ОТ.: Класните ръководители

- В случай на наличие на повтарящи се ситуации на тормоз и по-тежки такива да се предприемат допълнителни занятия с целия клас с подкрепата на педагогическия съветник или ръководителя на училището специално.

Срок: при необходимост
Отт.: Класните ръководители и УКС

4.2. На ниво училище:

- Извършване на оценка на тормоза между учениците в училището, анализ и обобщаване на резултатите от оценката.

Срок: месец ноември 2022 г.,
в края на годината – 31.05.2023 г. за начален етап,
в края на годината – 30.06.2023 г. за прогимназиален етап
Отт.: Класните ръководители и УКС

- Запознаване на родителите с формите на насилие и механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище на политически срещи по паралелки.

Срок: до 22 декември 2022 г.
Отт.: УКС

- Запознаване на заинтересованите страни с обобщените резултати и обсъждане на необходимостта от предприемане на конкретни мерки и действия.

Срок: месец декември 2022 г.
Отт.: УКС

- Актуализиране на училищната политика и план за учебната 2022/2023 г. за противодействие на училищния тормоз и представянето му на заседания на педагогическия съвет за обсъждане и приемане.

Срок: за обсъждане и приемане 10.12.2022 г.,
за утвърждаване от директора 13.12.2022 г.
Отт.: УКС, Директор

- Волене на дневника за слушане на тормоз.

Срок: постоянен
Отт.: педагогически съветник

- При участие на ученик в ситуация на тормоз класният ръководител изисква от родителя да попълни протокол за съобщаване на насилие (Приложение №1), който той прилага към дневника за случая при описване на ситуацията.

Срок: при възникнала ситуация
Отт.: класните ръководители

- Регистриране и описание на ситуации на тормоз от второ и трето ниво в дневника за слушане на тормоз.

Срок: педагогически съветник
Отт.: служителите на училището и педагогическия съветник

• Оптимизиране на системата за наблюдение и контрол в зависимост от резултата след оценката на проблема.

Срок: месец декември 2022 г.
Отг.: УКС

• Проверка на индивидуални консултации и групова работа с ученици, выявени в ситуация на тормоз.

Срок: при необходимост
Отг.: педагогически съветник

• Взаимодействие и решаване на конфликти между ученици, учители, родители и училищно ръководство.

Срок: при необходимост
Отг.: педагогически съветник

• Изготвяне на годишен отчетен доклад на координационния съвет до Директора на училището.

Срок: 22.06.2023 г.
Отг.: председателят на УКС

